

BUNSKOEK Natuurlijk

Vleermuisonderzoek landgoed De Horte, Dalfsen 2025

Concept – 24 september 2025

COLOFON

© Bunskoek Natuurlijk, 2025 (i.o.v. Landschap Overijssel)

Samenstelling, foto's en tekst: [redacted] (tenzij anders vermeld)

Veldonderzoek: [redacted], [redacted] & [redacted]

Dataverwerking/kaartmateriaal: [redacted]

Foto omslag: Gewone dwergvleermuis in een vleermuiskast *(ter illustratie, niet op De Horte)*

Gelieve het rapport te citeren als:

Bunskoek, M. (2025). Vleermuisonderzoek landgoed De Horte, Dalfsen 2025. Rapport 2025-08. Bunskoek Natuurlijk, Witharen

Woestendijk 4a

7738 PL Witharen

[redacted]

info@bunskoek-natuurlijk.nl

www.bunskoek-natuurlijk.nl

INHOUD

1. INLEIDING 1

1.1. AANLEIDING EN DOELSTELLING 1

1.2. SITUATIE EN BEOOGDE ONTWIKKELINGEN 1

2. WERKWIJZE 3

2.1. INLEIDING 3

2.2. VELDONDERZOEK 3

3. RESULTATEN 5

3.1. VERBLIJFPLAATSEN 5

3.2. VLIEGROUTES EN FOERAGEERGEBIEDEN 7

4. CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN 8

BIJLAGEN 9

VERSPREIDINGSKAARTEN VLEERMUIZEN LANDGOED DE HORTE 2025

1. INLEIDING

1.1. AANLEIDING EN DOELSTELLING

Landschap Overijssel wil de komende jaren diverse beheer- en onderhoudswerkzaamheden uitvoeren aan laanstructuren op landgoed De Horte in Dalfsen. Daarnaast gaat het voormalige koetshuis gerenoveerd worden. Deze werkzaamheden kunnen negatieve effecten hebben op verblijfplaatsen van vleermuizen. Landschap Overijssel wil hier zorgvuldig mee omgaan en heeft daarom Bunskoek Natuurlijk gevraagd aanvullend onderzoek uit te voeren naar deze soortgroep. Voorliggende rapportage vormt de uitwerking van dit onderzoek en moet eventuele knelpunten inzichtelijk maken.

1.2. SITUATIE EN BEOOGDE ONTWIKKELINGEN

Het onderzoeksgebied betreft een deel van landgoed De Horte in de gemeente Dalfsen (figuur 1, volgende pagina). Het onderzochte gebied beslaat bijna 13 hectare aan landgoedbos, enige weides en (historische) bebouwing. Landschap Overijssel is voornemens de komende jaren onderhoudswerkzaamheden aan laanbeplantingen uit te voeren en het voormalige koetshuis op te knappen. Om vleermuizen te ontzien wil Landschap Overijssel eerst weten waar zich verblijfplaatsen en dergelijke bevinden voordat de ingrepen plaatsvinden. De bevindingen van het onderzoek moeten eventuele knelpunten inzichtelijk maken.

Daarnaast dient er ook bij bestendig beheer en onderhoud rekening te worden gehouden met beschermde natuurwaarden. Het is hiervoor belangrijk om een actueel en volledig beeld te hebben van de beschermde plant- en diersoorten in het gebied, waaronder dus vleermuizen.

Figuur 1: Begrenzing onderzoeksgebied (binnen gele omlijning) op landgoed De Horte, Dalfsen (ondergrond: BGT+Luchtfoto actueel, PDOK 2025)

2. WERKWIJZE

2.1. INLEIDING

Alle vleermuizen zijn in de Wet Natuurbescherming strikt beschermd en tevens opgenomen in bijlage IV van de Europese Habitatrichtlijn. Onder de bescherming vallen met name de verblijfplaatsen, maar ook belangrijk foerageergebied en onmisbare vliegroutes zijn beschermd.

Vleermuizen zijn grofweg in te delen in gebouw-bewonende (bijvoorbeeld Laatvlieger en Gewone dwergvleermuis) en boombewonende soorten (zoals Watervleermuis en Rosse vleermuis). Sommige soorten kunnen de verblijfplaatsen zowel in gebouwen als bomen hebben (zoals Ruige dwergvleermuis en Gewone grootoorvleermuis). Een groot deel van de in Nederland voorkomende vleermuissoorten overwintert wel in allerlei bouwwerken zoals bunkers, kelders, spouwmuren en grotten. Rosse vleermuizen zijn het hele jaar in bomen aan te treffen.

Alle soorten hebben een netwerk van verblijfplaatsen waar ze regelmatig tussen wisselen. Het kan bijvoorbeeld gaan om een netwerk van bomen met holten in een bosgebied of een woonwijk met verschillende gebouwen met toegankelijke daken en spouwmuren.

2.2. VELDONDERZOEK

Het onderzoek naar vleermuizen is uitgevoerd volgens de richtlijnen uit het meest recente Vleermuisprotocol[1]. Het onderzoek vond plaats in de periode eind mei– half september 2025. Waarbij er drie bezoeken hebben plaatsgevonden in de kraamperiode (eind mei– half juli) en twee in paar- en zwermperiode (half augustus-half september) van vleermuizen.

Het onderzoek is door drie ervaren vleermuisonderzoekers [redacted], [redacted] en [redacted] uitgevoerd. Zij verplaatsten zich per fiets en te voet zodat het hele landgoed goed gedekt was. Speciale aandacht ging hierbij uit naar de eerste circa 25 meter aan weerszijden van

[1] Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus, Zoogdiervereniging (2021) Vleermuisprotocol 2021, januari 2021. www.netwerkgroenebureaus.nl en www.zoogdiervereniging.nl

de paden omdat hier in potentie de meeste risicobomen voor recreanten te verwachten zijn (en daarmee dus ook de meeste ingrepen). De bebouwing in het onderzoeksgebied is ook meegenomen in het onderzoek. De onderzoekers hebben in het veld gebruik gemaakt van Flir en Pulsar warmtebeeldcamera's en de batdetectoren: Elekon Batlogger M, Pettersson D240x en Echo Meter Touch 2 Pro. De veldbezoeken vonden plaats in de uren na zonsondergang en voor zonsopgang.

In tabel 1 zijn de onderzoeksmomenten met bijbehorende weersomstandigheden op een rij gezet.

Tabel 1: Onderzoeksmomenten vleermuisonderzoek De Horte 2025. Afkortingen onderzoekers: [redacted]

Datum	Onderzoekers	Tijd	Weersomstandigheden	Gericht op
25 mei 2025	TD/MW	21:30-23:40	14 graden, droog, bft 1	Kraam- en zomerverblijfplaatsen
21 juni 2025	TD/MW	03:00-05:15	14 graden, droog, bft 1	Kraam- en zomerverblijfplaatsen
12 juli 2025	TD/MW	03:30-05:30	15 graden, droog, bft 2-3	Kraam- en zomerverblijfplaatsen
22 augustus 2025	TD/MW/MB	04:15-06:30	13 graden, droog, bft 2	Paarverblijfplaatsen en zwermlocaties
8 september 2025	TD/MW/MB	22:00-00:10	15 graden, droog, bft 1	Paarverblijfplaatsen en zwermlocaties

3. RESULTATEN

3.1. VERBLIJFPLAATSEN

Er zijn van vier soorten vleermuizen verblijfplaatsen en/of territoria vastgesteld in of nabij het onderzoeksgebied (zie ook de kaarten in de bijlagen). De resultaten zijn hieronder per soort beschreven.

WATERVLEERMUIS

In het onderzoeksgebied is een kraamkolonie van Watervleermuis vastgesteld in een Zomereik in een laanbeplanting haaks op de toegangsweg van het landgoed. Op 21 juni werd er bij de holte volop gezwermd, waarna de dieren invlogen. Het gaat naar schatting om circa 20-30 dieren. Op 12 juli was deze boom niet meer in gebruik. Wellicht hadden ze zich verplaatst naar een andere boom buiten het onderzoeksgebied of de kolonie was al uit elkaar gevallen, want bij zeker drie bomen, verspreid over het landgoed, werd gezwermd door 1 of 2 exemplaren. Op 22 augustus zijn bij een Zomereik met diverse holten in een laan richting de Emmertochtsloot enkele zwermende dieren waargenomen, maar deze zijn uiteindelijk niet ingevlogen.

Zie voor de exacte locaties van de verblijfplaatsen/zwermlocaties de verspreidingskaart van Watervleermuis in de bijlage. Alle bomen met een (vermoedelijke) verblijfplaats zijn in het veld gemarkeerd met een blauwe stip.

ROSSE VLEERMUIS

Er is slechts één vermoedelijke paarverblijfplaats van Rosse vleermuis vastgesteld in het onderzoeksgebied. Op 22 augustus en 8 september is enkele malen gezwermd en gebaltst door 1-2 dieren bij dezelfde Zomereik als waar op 22 augustus gezwermd is door Watervleermuizen. Ook deze dieren zijn hier uiteindelijk niet ingevlogen. De boom heeft echter wel waarde voor beide vleermuissoorten gezien de waargenomen binding ermee. Op 12 juli is ook kort een uit een boom roepende Rosse vleermuis gehoord in boomgroep tussen huis De Horte en het koetshuis. De exacte boom kon echter niet worden gelocaliseerd en ook tijdens latere bezoeken is hier niets

meer gehoord. Dit is onvoldoende om te kunnen spreken van een belangrijke verblijfplaats of territorium.

Zie voor de exacte locatie van de verblijfplaats de verspreidingskaart van Rosse vleermuis in de bijlage. De boom met de (vermoedelijke) verblijfplaats is in het veld gemarkeerd met een blauwe stip.

RUIGE DWERGVLEERMUIS

In het paarseizoen is van één mannetje een territorium vastgesteld op het landgoed, het dier riep vanuit een oud spechtenhol in een Linde langs de toegangsweg tegenover de historische tuin. Andere verblijfplaatsen/territoria zijn van deze soort niet vastgesteld tijdens het onderzoek, opvallend weinig, gezien de geschiktheid en ligging van het gebied.

Zie voor de exacte locatie van de verblijfplaats de verspreidingskaart van Ruige dwergvleermuis in de bijlage. De boom met de verblijfplaats is in het veld gemarkeerd met een blauwe stip.

GEWONE DWERGVLEERMUIS

In huis De Horte is in het dak, rondom de schoorstenen een kraamkolonie van Gewone dwergvleermuis vastgesteld. Het gaat om een kolonie van 60-70 dieren. Op 21 juni lagen er minimaal 250 keutels op de grond, links van de voordeur van het huis. Hierboven is langs de rand van het dak een spleet aanwezig achter de boei. Tijdens het bezoek vlogen de dieren echter bij de twee oostelijke schoorstenen naar binnen. Deze spleet achter de boei is dus tijdelijk in gebruik geweest door de groep. Ook op 22 augustus zijn er nog zeker 10-15 dieren ingevlogen rondom de twee westelijke schoorstenen. Het gehele dak met de schoorstenen lijkt dus in gebruik te zijn door Gewone dwergvleermuizen.

Tijdens de bezoeken in juli, augustus en september zijn overal in het onderzochte gebied sociale geluiden van Gewone dwergvleermuizen gehoord, hieruit konden uiteindelijk minimaal 4 duidelijke territoria worden gedestilleerd. Deze mannetjes (met eventuele paringsbereide vrouwtjes) hebben hun verblijfplaatsen waarschijnlijk deels in bomen en deels in bebouwing (het Witte Huisje en huis

De Horte) op en rondom het landgoed. Bij het koetshuis en het kantoorgebouw zijn geen verdachte waarnemingen gedaan.

Zie voor de exacte locaties van de verblijfplaatsen/territoria de verspreidingskaart van Gewone dwergvleermuis in de bijlage.

3.2. VLIEGROUTES EN FOERAGEERGEBIEDEN

Het onderzochte deel van de Horte vormt belangrijk foerageergebied voor de vleermuissoorten waarvan verblijfplaatsen aangetroffen zijn, maar ook voor Laatvliegers en Gewone dwergvleermuizen afkomstig uit de omgeving, eenmalig is ook een Gewone grootoorvleermuis waargenomen. Laatsgenoemde soort wordt vaak makkelijk over het hoofd gezien/gehoord vanwege de fluistersonar. De Emmertochtsloot langs de westzijde van het onderzochte gebied wordt veelvuldig gebruikt als foerageerroute door Watervleermuizen.

4. CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN

Op het onderzochte deel van landgoed De Horte zijn diverse soorten vleermuizen waargenomen tijdens het onderzoek. Er zijn van Watervleermuis, Rosse vleermuis, Ruige en Gewone dwergvleermuis kraam-, paarverblijfplaatsen en/of territoria vastgesteld. Ook foerageren Laatvliegers en Gewone grootoorvleermuizen in het gebied, maar van deze soorten zijn geen verblijfplaatsen vastgesteld.

De beoogde ingrepen aan de lanen kunnen tot gevolg hebben dat belangrijke verblijfplaatsen van vleermuizen verdwijnen. Het is dus zaak hier uiterst zorgvuldig mee om te gaan en bomen met verblijfplaatsen (deze zijn gemarkeerd met een blauwe stip) zoveel als mogelijk in te passen (inclusief het handhaven van het microklimaat rondom de boom, door voldoende bomen in de directe nabijheid te laten staan). Indien dit niet mogelijk is zal een vergunning in het kader van de Omgevingswet moeten worden aangevraagd bij de Provincie Overijssel, inclusief ecologisch werkplan en -protocol. In huis De Horte is een kraamkolonie aanwezig van Gewone dwergvleermuizen, bij eventuele renovaties en andere ingrepen aan het pand is het ook noodzakelijk een vergunning aan te vragen in het kader van de Omgevingswet. In het voormalige koetshuis en het kantoorgebouw ontbreken verblijfplaatsen van vleermuizen. Eventuele renovaties hier kunnen daarom zonder nadere vervolgstappen vanuit het oogpunt van vleermuizen worden opgestart.

Door natuurlijke successie/achterstallig onderhoud verdwijnen er door de jaren heen verblijfplaatsen en komen er weer nieuwe bij. Juridisch gezien is een vleermuisonderzoek daarom slechts beperkt geldig (maximaal 2-3 jaar). Mochten de ingrepen dus na deze periode gepland zijn kan het noodzakelijk zijn opnieuw onderzoek te laten uitvoeren. Het is sowieso wenselijk om voldoende andere bomen met holtes te handhaven zodat vleermuizen altijd voldoende uitwijkmogelijkheden hebben.

BIJLAGEN

VERSPREIDINGSKAARTEN VLEERMUIZEN LANDGOED DE HORTE 2025

- Gewone dwergvleermuis
- Rosse vleermuis
- Ruige dwergvleermuis
- Watervleermuis

Verspreidingskaart Gewone dwergvleermuis

Legenda

- Kraamkolonie
- Territorium
- Begrenzing onderzoeksgebied

Vleermuisonderzoek landgoed De Horte 2025	
BUNSKOEK Natuurlijk ONDERZOEK & ADVIES	Luchtfoto actueel / BGT achtergrondvisualisatie - PDOK
	Schaal: 1:2900

Verspreidingskaart Rosse vleermuis

Legenda

- Zwermlocatie
- Begrenzing onderzoeksgebied

Vleermuisonderzoek landgoed De Horte 2025	
BUNSKOEK Natuurlijk ONDERZOEK & ADVIES	Luchtfoto actueel / BGT achtergrondvisualisatie - PDOK
	Schaal: 1:2900
	[redacted]

Verspreidingskaart Ruige dwergvleermuis

Legenda

- Paarverblijfplaats
- Begrenzing onderzoeksgebied

Vleermuisonderzoek landgoed De Horte 2025	
BUNSKOEK Natuurlijk ONDERZOEK & ADVIES	Luchtfoto actueel / BGT achtergrondvisualisatie - PDOK
	Schaal: 1:2900
	[redacted]

Verspreidingskaart Watervleermuis

Legenda

- Kraamkolonie
- Zwermlocatie
- Begrenzing onderzoeksgebied

Vleermuisonderzoek landgoed De Horte 2025	
BUNSKOEK Natuurlijk ONDERZOEK & ADVIES	Luchtfoto actueel / BGT achtergrondvisualisatie - PDOK
	Schaal: 1:2900
	[redacted]